

Projecte Educació Infantil

ÍNDEX:

Introducció	pàg 2
1. Enfocament Pedagògic	pàg 3
2. Característiques de l'etapa	pàg 4
3. Desenvolupament de les Capacitats	pàg 4
4. Concreció Curricular de les àrees	pàg 7
4.1. Continguts de la Descoberta d'un mateix.....	pàg 8
4.2. Continguts de la Descoberta de l'Entorn	pàg 12
4.3. Contingut de Comunicació i Llenguatge	pàg 14
5. Seqüenciació dels Blocs de Continguts per cursos	pàg 16
5.1. Descoberta d'un mateix i dels altres	pàg 16
<i>Autoconeixement i Gestió de les Emocions</i>	pàg 16
<i>Joc i Moviment</i>	pàg 18
<i>Relacions afectives i comunicatives</i>	pàg 19
<i>Autonomia personal i relacional</i>	pàg 20
5.2. Descoberta de l'entorn.....	pàg 21
<i>Exploració de l'entorn</i>	pàg 21
<i>Experimentació i interpretació</i>	pàg. 24
<i>Raonament i representació</i>	pàg 25
5.3. Comunicació i Llenguatges	pàg. 28
<i>Observar, escoltar i experimentar</i>	pàg 28
<i>Parlar, expressar i comunicar</i>	pàg 28
<i>Interpretar, representar i crear</i>	pàg 29
6. Organització Metodològica	pàg 34
7. Organització horària	pàg 38
8. ANNEXES	pàg 35
Annexe 1: Programacions.....	pàg 35
Annexe 2: Activitats de llengua seqüenciades	pàg 36
- <i>Expressió Oral</i>	pàg
- <i>Escriptura</i>	pàg
- <i>Consciència fonològica</i>	pàg
- <i>Lectura</i>	pàg 41

INTRODUCCIÓ

El present document pretén recollir la metodologia d'Educació Infantil a l'Escola Salvador Sanromà, especificant com es desenvolupen les capacitats i es treballen els continguts establerts en el Currículum d'Educació Infantil que demana el Departament d'Educació.

El nostre centre ha experimentat una transformació metodològica profunda en els darrers cursos, on el centre ha caminat cap a la innovació, el plurilingüisme, la inclusió i l'educació emocional, pilars del nostre Projecte Educatiu de Centre.

A Educació Infantil hem anat introduint canvis en la manera d'organitzar els espais i el material dins les aules, hem incorporat dinàmiques on els alumnes puguin desenvolupar la seva autonomia, hem consolidat metodologies actives on són els protagonistes del seu aprenentatge: projectes, racons, robòtica, hort,... Oferint totes les possibilitats que garanteixin el desenvolupament integral dels infants.

El canvi físic a les aules ha suposat un punt de partida per iniciar aquesta transformació que ha vingut acompanyada d'una reflexió pedagògica que ha posat les bases d'aquest document que ha estat elaborat en consens amb tot l'equip d'educació infantil.

1. ENFOCAMENT PEDAGÒGIC

L'enfocament pedagògic a l'educació infantil parteix del nostre lema: " Infants feliços, infants que aprenen".

Es treballen els continguts de les tres àrees d'una manera globalitzadora.

El joc, considerat activitat natural i dret universal de l'infant, està present diàriament, amb estones de joc espontani i d'altres més dirigides, amb objectius més específics d'aprenentatge.

L'escola té la funció d'orientar i vetllar per l'assoliment d'aquests aprenentatges a través d'una motivació intrínseca en totes les activitats proposades, sensorials, manipulatives... potenciant aprenentatges significatius.

Les aules són espais dinàmics amb una gran proposta de jocs i activitats, mitjançant les quals els alumnes interactuen, experimenten i interioritzen els conceptes treballats.

2. CARACTERÍSTIQUES DE L'ETAPA

L'etapa de l'Educació Infantil té les següents característiques:

És una etapa amb personalitat pròpia que promou l'atenció dels infants amb criteris educatius.

És una etapa no obligatoria, ja que es considera que les capacitats que han de desenvolupar els infants es poden assolir tant en l'escola com en l'entorn familiar.

La vida quotidiana ha de constituir l'eix vertebrador de la vida escolar.

L'equip educatiu ha d'elaborar o adaptar el projecte educatiu: ha de concretar els principis que han de guiar la tasca educativa, la manera d'entendre l'infant i l'educació, les maneres de fer que guiaran el procés educatiu..., sempre posant l'infant en el centre del procés educatiu.

Els infants per ser actius necessiten sentir-se segurs, han de confiar que hi ha qui vetllarà per les seves necessitats (físiques i emocionals) i els donarà resposta quan calgui.

Cal oferir als infants propostes amb sentit, que estiguin lligades als seus interessos i necessitats.

L'objectiu de l'educació infantil és el desenvolupament de les capacitats dels infants.

3. DESENVOLUPAMENT DE LES CAPACITATS

1. Progressar en el coneixement i domini del cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves capacitats. **CONEIXEMENT DEL COS I MOVIMENT**

Amb l'**objectiu** de progressar en el coneixement i domini del propi cos, oferim moltes possibilitats de moviment als infants amb:

- Sessió setmanal de Psicomotricitat amb diferents materials psicomotrius específics i naturals que es pot realitzar a l'aula polivalent o a l'exterior.
- Sessions de música i dansa
- Estones de joc lliure i/o dirigit
- Racons de joc simbòlic

2. Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional, i anar-se formant una imatge positiva d'ell

mateix i dels altres. **AUTOESTIMA**

Amb l'**objectiu** d'aconseguir que l'alumnat mostri seguretat en les seves possibilitats, tingui iniciativa i confiança en ell mateix, aconsegueixi suficients eines per gestionar les seves emocions i adquireixi una bona autoestima, totes les aules disposen de:

- Racó de les emocions amb el següent material: contes emocionals, el monstre de colors, ampolles de la calma, racó de les paraules boniques...
- Reforç visual per autoregular al comportament.

3. Adquirir de mica en mica hàbits bàsics d'autonomia en les accions del dia a dia, per actuar amb seguretat i eficàcia. **AUTONOMIA**

Amb l'**objectiu** de fomentar l'autonomia dels infants, cal una distribució de les aules adequada i una organització de les activitats:

- Rutines, amb reforç visual fora de l'aula
- Distribució material en diferents espais de l'aula.
- Calaix Esclops

4. Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques. **PENSAR, CREAR, EXPLICAR...**

Amb l'**objectiu** de provocar l'aprenentatge significatiu dels infants, el pensament crític i la creativitat utilitzem:

- Espais estimulants d'experimentació i creació.
- Plataforma Innovamat

5. Progressar en la comunicació i l'expressió ajustades als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges. **EXPRESSIÓ**

Amb l'**objectiu** d'aconseguir més capacitat d'atenció en les converses d'aula i fomentar el respecte davant l'opinió dels altres, oferim:

- Espais d'expressió i comunicació (converses, contes, cançons...)
- Rutines dinàmiques i autònomes
- Participació de l'alumnat en les activitats d'escola (festes, celebracions, actes...)
- Racons

6. Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic amb una actitud de curiositat i respecte, i participar, gradualment, en activitats socials i culturals. **OBSERVACIÓ, EXPLORACIÓ I INTERÈS**

Amb l'**objectiu** de descobrir i relacionar-se amb l'entorn més proper, realitzem:

- El projecte d'escola
- El projecte del nom de la classe
- Projectes o centres d'interès
- Racons de treball
- Activitats socials i cultural
- Espais que provoquin i estimulin a l'infant a investigar i descobrir

7. Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificant-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència. **CONSCIÈNCIA D'ÉSSER, INICIATIVA I AUTOPROTECCIÓ**

Amb l'objectiu d'aconseguir que els infants adquireixin la capacitat d'autoprotecció en el seu dia a dia, per arribar a afrontar situacions de la vida quotidiana, identificant-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència, realitzem:

- Passejades per l'escola i pels voltants
- Activitats d'Educació Viària
- Activitats Suport Vital Bàsic
- Activitats de conscienciació i autoprotecció

8. Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb les altres persones i iniciant-se en la resolució pacífica de conflictes. **CONVIURE EN LA DIVERSITAT**

Amb l'objectiu d'acompanyar els moments amb més dificultats i donar les eines necessàries perquè siguin capaços de resoldre els conflictes per ells/elles mateixos/es, facilitem:

- Referents visuals amb els límits i normes
- Espais que facilitin la resolució de conflictes a través de l'escolta: Racó de l'Acord
- Treballs cooperatius

9. Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social. **AUTONOMIA PERSONAL I RELACIÓ SOCIAL**

Amb l'objectiu de potenciar la capacitat d'escollir i la presa de decisions, facilitem:

- Tria voluntària del racó de treball i del racó de joc simbòlic
- Referents visuals de les rutines
- Distribució dels espais de les rutines a l'aula
- Activitats emocionals

4. CONCRECIÓ CURRICULAR DE LES ÀREES

CAPACITATS	CRITERI D'AVALUACIÓ	BLOC DE CONTINGUT	ÀREES
Progressar en el coneixement i el domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.	Saber explorar i reconèixer les parts, les possibilitats i característiques del seu propi cos.	Autoconeixement i gestió de les emocions	Descoberta d'un mateix
Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional, i anar-se formant una imatge positiva de si mateix i dels altres	Expressar-se amb les pròpies emocions i iniciar-se en la seva identificació		
Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.	Participar en el joc, a través del moviment, assimilant sensacions referides a l'espai i al temps i amb una comprensió progressiva de la necessitat d'unes normes	Joc i moviment	
Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a la integració social.	Tenir interès i confiança en els altres i sentir-se part del grup, establint relacions afectives positives mútues	Relacions afectives i comunicatives	
Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.	Fer de manera autònoma, progressivament, activitats habituals referents a la pròpia cura, a les tasques escolars i en la relació amb els altres.	Autonomia personal i relacional	
Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar en conseqüència.			
Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte, i participar gradualment en activitats socials i culturals.	Identificar característiques i regularitats en l'entorn natural, social i cultural, i utilitzar els recursos gràfics per recollir i comunicar les observacions	Exploració de l'entorn	Descoberta de l'entorn
	Fer anticipacions i comparacions dels resultats de les experimentacions, emprant les mesures adequades i la seva representació gràfica	Experimentació i interpretació	
Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.	Aplicar estratègies de càlcul, comparar, ordenar, classificar, reconèixer patrons i verbalitzar-ho	Raonament i Representació	
Progressar en la comunicació i l'expressió ajustades als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.	Usar la llengua oral, el gest i les imatges per expressar idees, desitjos, sentiments i emocions; escoltar i participar de manera activa en situacions habituals de conversa i d'aprenentatge amb l'ús d'un llenguatge no discriminatori, i amb actitud de respecte vers altres cultures i diferents llengües	Observar, escoltar i experimentar	Comunicació i llenguatges

	Mostrar interès per la descoberta progressiva de les relacions entre el text oral i l'escrit, iniciar-se en l'ús funcional de la lectura i l'escriptura. Crear de manera individual i col·lectiva petits textos i dibuixos	Parlar, expressar i comunicar	
	Manifestar les habilitats necessàries per poder escoltar, observar, interpretar i crear en els diferents llenguatges: verbal, corporal, plàstic, musical, matemàtic i audiovisual, i incorporar la iniciació als instruments tecnològics (TIC)	Interpretar, representar i crear	

4.1. Continguts de la Descoberta d'un mateix

Autoconeixement i gestió de les emocions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Exploració i reconeixement de característiques bàsiques del propi cos: parts, canvis físics, creixement, necessitats bàsiques. Integració de les descobertes en un esquema i una imatge corporals de bases sòlides i flexibles. 2. Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos: emocionals, sensorials i perceptives, motrius, afectives i relacionals, expressives i cognoscitives. 3. Acceptació positiva de les pròpies característiques, tant capacitats com limitacions personals. 4. Actitud optimista, esforç i iniciativa per anar resolent situacions de dificultat: físiques, emocionals, relacionals i intel·lectuals; comptant amb l'ajut de les persones adultes o els iguals. 5. Identificació de les emocions bàsiques: amor, alegria, tristesa, enuig i por a partir de les pròpies vivències. Associació amb causes i conseqüències. Relació entre coneixement i acció. 6. Expressió de les pròpies emocions per mitjà dels diferents llenguatges: corporal, plàstic, musical i verbal. Adquisició progressiva del vocabulari referit a les emocions. 7. Confiança i seguretat en els progressos propis. Autoregulació progressiva d'emocions per aconseguir un creixement personal i relacional satisfactori.
Joc i moviment	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gust i valoració del joc, l'exploració sensorial i psicomotriu com a mitjà de gaudi personal i de relació amb si mateix, amb els altres i amb els objectes. 2. Exploració de moviments en relació amb un mateix, els altres, els objectes, i la situació espaciotemporal, tot avançant en les possibilitats expressives del propi cos. 3. Expressió, a partir de l'activitat espontània, de la vida afectiva i relacional mitjançant el llenguatge corporal. 4. Domini progressiu de les habilitats motrius bàsiques: coordinació, to muscular, equilibri, postures diverses i respiració. 5. Organització progressiva de la lateralitat. 6. Experimentació i interpretació de sensacions i significats referits a l'espai: dintre-fora, davant-darrere, segur-perillós, entre altres, i referits al temps: ritme, ordre, durada, simultaneïtat, espera. 7. Creixement personal en el desenvolupament de diversos jocs: de maternitat, de contrastos, exploratoris, sensoriomotors, simbòlics.

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Comprensió i valoració progressiva de la necessitat de normes en alguns jocs 9. Prudència davant algunes situacions de risc o perill.
Relacions afectives i comunicatives	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacions afectives i comunicatives. 2. Exploració, acceptació, respecte i valoració positiva dels trets característics dels altres, sense prejudicis ni estereotips que dificulten la convivència. 3. Interès i confiança per acostar-se afectivament a les emocions de les altres persones. Sensibilitat i percepció de les necessitats i els desitjos dels altres amb progressiva actitud d'ajuda i de col·laboració. 4. Sentiment de pertànyer al grup i compromís de participar en projectes compartits. 5. Reflexió sobre les relacions que s'estableixen en els grups i participació en la concreció de normes per afavorir la convivència. 6. Disposició a la resolució de conflictes mitjançant el diàleg, a l'assumpció de responsabilitats i a la flexibilització d'actituds personals per trobar punts de coincidència amb els altres i arribar a acords.
Autonomia personal i relacional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Autoregulació progressiva d'hàbits d'autonomia i rutines referents a la cura del cos: higiene, descans, alimentació, seguretat. 2. Aplicació d'hàbits d'autonomia i rutines en la vida escolar, mostrant iniciativa i esforç per trobar personalment solucions a situacions i dificultats superables, sabent demanar ajuda quan faci falta i acceptar-la quan calgui. 3. Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixin la relació amb els altres: cura, atenció, escolta, diàleg i respecte. 4. Participació en la cura i manteniment dels objectes i espais col·lectius. 5. Incorporació progressiva d'hàbits beneficiosos per a la salut com a benestar personal i interpersonal. 6. Iniciativa per fer propostes, comunicar experiències i participar activament en la presa de decisions. 7. Desig d'autonomia i iniciativa pròpia. 8. Seguretat i confiança en les pròpies possibilitats d'aprenentatge i satisfacció pels progressos assolits.

4.2. Continguts de la Descoberta de l'Entorn

Exploració de l'entorn	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observació i identificació de diferents elements de l'entorn: materials, objectes, animals, plantes, paisatges. 2. Observació i identificació de qualitats d'elements de l'entorn. 3. Observació i identificació de fenòmens naturals: dia, nit, sol, pluja, núvols, vent, entre altres, i valoració de la seva incidència en la vida quotidiana. 4. Identificació de figures tridimensionals: esfera, cilindre i prisma, i planes: triangle, quadrilàter i cercle, que formen part d'elements de l'entorn. 5. Observació i identificació de l'entorn social: l'escola, el carrer, el barri, el poble o ciutat. Reconeixement de pertinença a la família, a l'escola, al grup classe, i les relacions que s'hi estableixen. 6. Observació de la diversitat de costums, maneres d'interpretar la realitat, procedències, llengües familiars, entre un mateix i els companys i companyes de classe i acceptació d'aquesta realitat com una manera d'aprendre.
------------------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Identificació de festes, tradicions, històries o llegendes de l'entorn proper i de Catalunya. Interès per participar en activitats socials i culturals i per conèixer manifestacions pròpies de les cultures de companys i companyes de classe. 8. Identificació de diferents ocupacions i serveis que desenvolupen les persones adultes de l'entorn. 9. Ús de diferents recursos gràfics per recollir i comunicar les observacions com el dibuix o la càmera fotogràfica, entre altres. 10. Valoració de les normes que regeixen la convivència en els grups socials, tot establint relacions de respecte i col·laboració amb les persones de l'entorn proper. 11. Respects pels elements de l'entorn natural i social i participació en actuacions per a la conservació del medi
<p>Experimentació i interpretació</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observació i reconeixement de semblances i diferències en organismes, objectes i materials: color, grandària, mida, plasticitat, utilitat, sensacions i altres propietats. 2. Experimentació d'accions que provoquen canvis en objectes i materials, fent anticipacions i comparant els resultats. 3. Ús d'instruments d'observació directa i indirecta per a la realització d'exploracions i d'experiències, tant analògics com digitals: lupes, balances i sensors per a la recollida i posterior anàlisi de dades. Iniciació en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació. 4. Mesurament d'objectes manipulables per conèixer-ne les característiques i comparar-los. Ús d'estratègies de mesurament de longitud, capacitat, massa, temps, temperatura, fent estimacions i prediccions i usant unitats no convencionals. 5. Observació de característiques i comportaments d'alguns animals i plantes en contextos diversos: com són, com s'alimenten, on viuen, com es relacionen. 6. Reconeixement dels canvis que es produeixen en animals i plantes en el decurs del seu desenvolupament, interpretant les primeres nocions d'ésser viu i cicle. 7. Curiositat i iniciativa per la descoberta, per fer-se preguntes, cercar informació de diferents fonts, compartir-la amb els companys i companyes de classe, i organitzar-la en els diferents models. 8. Verbalització dels processos i dels resultats, evocant l'experiència realitzada i valorant les aportacions dels altres. 9. Representació gràfica del procés seguit en l'experimentació i de la interpretació dels resultats. 10. Reconeixement i interpretació de diferents rols observables en entorns propers i quotidians
<p>Raonament i Representació</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comparació, ordenació i classificació d'objectes i material, establint relacions qualitatives i quantitatives, per reconèixer patrons, verbalitzar regularitats i fer anticipacions. 2. Construcció de la noció de quantitat i inici de la seva representació. 3. Reconeixement i representació de nombres en situacions diverses, adonant-se que són presents en situacions quotidianes i per a què es fan servir: quantitat, identificació, ordre i situació. 4. Reconeixement de seqüències i ordenació temporal de fets i activitats de la vida quotidiana. Identificació de sèries i predicció de la seva continuïtat. 5. Aplicació d'estratègies de càlcul per afegir, treure, repartir i agrupar reconeixent la modificació de les quantitats i fent estimacions de resultats. 6. Situació dels objectes en l'espai, reconeixent la posició que ocupen i la distància respecte d'un punt determinat. Orientació en espais habituals de l'habitatge, l'escola i d'entorns coneguts, fent ús de la memòria espacial.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Ús d'estratègies per resoldre situacions que requereixin coneixements matemàtics. Verbalització dels processos i valoració dels resultats. 8. Adquisició progressiva de l'autonomia cognitiva que genera el treball basat en l'experimentació i el raonament, amb la comprovació, el contrast i la justificació com a manera habitual de conèixer i d'elaborar explicacions. 9. Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums en el pas del temps i en situacions properes. Consciència del pas del temps, els dies, les setmanes, els mesos i les estacions. Ús del calendari. 10. Identificació de canvis que es produeixen en l'entorn i en el temps, establint relacions causa-efecte. 11. Ús del dibuix com a mitjà de representació: observació de la realitat, processos, canvis. 12. Elaboració i interpretació de representacions gràfiques senzilles sobre dades de la vida quotidiana. 13. Identificació d'informacions proporcionades pels diferents mitjans de comunicació, i expressió de la pròpia opinió.
--	--

4.3. Contingut de Comunicació i Llenguatge

Observar, escoltar i experimentar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sensibilitat i interès per l'escolta, l'observació i l'exploració de les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques i plàstiques d'elements de l'entorn. 2. Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació, com ara converses, contextos de joc, activitats de la vida quotidiana i activitats relacionades amb la cultura. 3. Ús d'estratègies per comprendre els altres quan s'expressen verbalment, adoptant una actitud positiva i de respecte envers les llengües. 4. Comprensió del llenguatge no verbal com a expressió de les emocions. 5. Curiositat, interès i gaudi davant les creacions musicals, visuals, literàries, audiovisuals, plàstiques, obres escèniques, usant estratègies per escoltar, mirar i llegir. 6. Escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poemes, endevinalles i dites, tradicionals i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge. 7. Escolta activa de creacions musicals per a la discriminació, identificació i captació de la pulsació i ritmes, estructures, qualitats dels sons, melodies i harmonies. 8. Experimentació amb tècniques plàstiques i audiovisuals bàsiques: dibuix, pintura, collage, modelatge, estampació, edició gràfica amb ordinador i imatge, treballant l'alfabet visual: punt, línia, taca, color, textura, volum, enquadrament, punts de vista i llum. 9. Exercitació de destreses manuals: retallar, esquinçar, arrugar, punxar i plegar, adquirint coordinació oculomanejadora. 10. Exploració de diferents instruments: llapis, retoladors, pinzells, ratolí i teclat d'ordinador, i tampons, per produir missatges escrits o gràfics. 11. Experimentació amb el gest i el moviment, dansant, jugant a crear diferents moviments amb el cos, per saber trobar la pròpia capacitat expressiva i les emocions que comporta. 12. Progressió en el domini i l'ús de la veu, a partir de jocs i de la cançó, així com en les habilitats i actituds necessàries per a l'ús dels instruments musicals.
---	--

	<p>13. Iniciació als usos socials de la lectura i l'escriptura. Exploració de materials de l'entorn, com etiquetes, cartells, llibres i revistes, en suport de paper o digital, que contenen text escrit.</p> <p>14. Satisfacció per les descobertes i els progressos individuals i de grup en les habilitats lingüístiques i expressives.</p>
<p>Parlar, expressar i comunicar</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interès per compartir interpretacions, sensacions i emocions provocades per les produccions artístiques: literàries, musicals, teatrals, plàstiques i audiovisuals. 2. Ús i valoració progressiva de la llengua oral per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'aclarir, organitzar i accedir al propi pensament, per regular la pròpia conducta i la dels altres. 3. Ús de recursos expressius del propi cos i de suports visuals en la comunicació oral. 4. Expressió i comunicació de fets, sentiments i emocions, vivències o fantasies a través del dibuix i de produccions artístiques: musicals, plàstiques, escèniques i audiovisuals. 5. Utilització d'estratègies per fer-se comprendre i per comprendre els altres, amb imitació de models i amb un ús de la llengua cada vegada més acurat: pronunciació clara, estructura gramatical correcta, lèxic precís i variat, entonació i to de veu apropiats. 6. Gust per participar en les converses amb l'ús progressiu de les normes que regeixen els intercanvis lingüístics: torns de parla, atenció, manteniment i canvi de tema, adequació al context, i de les formes establertes socialment per iniciar, mantenir i finalitzar les converses. 7. Participació en converses sobre diferents temes, tot compartint les descobertes, hipòtesis, desitjos, sentiments i emocions, aprenent a contrastar i a incorporar les aportacions dels altres. 8. Ús de la llengua per mostrar acords i desacords i resoldre conflictes de manera apropiada i assertiva. 9. Utilització d'instruments tecnològics (TIC) i del llenguatge audiovisual com a mitjà de comunicació, per enregistrar, escoltar i parlar. 10. Comunicació a través del codi matemàtic en situacions de la vida quotidiana.
<p>Interpretar, representar i crear</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ús dels llenguatges verbal, musical, plàstic, matemàtic, audiovisual i corporal com a objectes de diversió, de creació i d'aprenentatge a través de jocs lingüístics i expressius. Apreciació de l'estètica de les formes literàries —ritme i rima— i artístiques, i de les sensacions i emocions que provoquen. 2. Descoberta i coneixement progressiu de les relacions entre el text oral i l'escrit. 3. Ús d'estratègies per aproximar-se a la lectura, com són ara identificació de paraules significatives i usuals, ús del context i de la forma de l'escrit, reconeixement de lletres, ús de les il·lustracions, gràfics i altres imatges que acompanyen els textos. 4. Iniciativa i interès per produir textos escrits en contextos significatius amb diferents funcions i amb aproximació progressiva a l'escriptura convencional. 5. Utilització de la intuïció, la improvisació, la fantasia i la creativitat tant en l'observació i l'escolta com en els processos creatius artístics. 6. Ús de materials i tècniques plàstiques per fer representacions de manera creativa. 7. Creació individual i col·lectiva de diferents tipus de textos, com són ara contes, relats, rodolins i endevinalles, gaudint del plaer de la creació de mons imaginaris a través de les paraules i les imatges. 8. Interpretació de cançons i danses tradicionals catalanes i d'arreu del món, i representació de personatges, fets i jocs d'expressió corporal.

9. Adquisició d'actituds i habilitats necessàries per posicionar-se com a intèrpret, oient, compositor o director: escoltar, observar, interpretar i crear.
10. Ús de llibres, també en format multimèdia, per imaginar, informar-se, divertir-se, estar bé.
11. Utilització d'instruments tecnològics en els processos creatius per al treball amb la fotografia, el vídeo i l'ordinador a través dels programes oberts d'edició de textos, gràfics, presentacions. Expressió audiovisual per crear històries, dibuixar i pintar amb editors gràfics i multimèdia.
12. Iniciació en les habilitats per a l'anàlisi de la llengua, correspondència so-grafia, segmentació sil·làbica, amb ús de vocabulari específic per referir-se a alguns dels seus elements bàsics: paraula, lletra, so, títol. Gust per provar, reformular i reflexionar sobre la llengua.
13. Reconeixement i ús de llenguatge matemàtic amb nombres, símbols i codis que poden ser llegits pels altres i que tenen significats compartits per la societat en contextos reals i situacions progressivament més complexes.
14. Ús de procediments, com ara preguntar, negociar, predir, planificar, raonar, simular.
15. Construcció de la noció de quantitat i inici de la seva representació.
16. Valoració i respecte per les produccions orals, gràfiques i escrites pròpies i dels companys i companyes.

5.SEQÜENCIACIÓ DELS BLOCS de CONTINGUTS per cursos

5.1. Descoberta d'un mateix i dels altres

Autoconeixement i gestió de les emocions

L'objectiu principal és aprofundir en l'autoconeixement de l'infant i iniciar el treball de les seves emocions per tal de, progressivament, iniciar-se en el coneixement dels altres i poder començar a identificar-se (*Qui sóc?, Com em sento?, Què estic sentint?, Sóc capaç de gestionar les meves emocions; i si és així, com les gestiono?*), identificant també els comportaments i emocions dels altres.

Ambient de la calma i de les emocions: racó amb fotos familiars dels infants, noms dels nens i les nenes, fotos del grup classe, coixins, mantes i objectes amb textures, ampolles sensorials que facilitin la tornada a la calma, contes, imatges boniques, objectes per fer massatges, objectes que produeixin sons relaxants, miralls, el monstre de colors, titelles, peluixos, materials per confeccionar cares (ulls, nassos, boques, orelles,...)

P3	P4	P5
Reconeixement i representació de les diferents parts del cos: cap, tronc, cara (ulls, nas, boca, orelles).	Reconeixement i representació de les diferents parts del cos: cap, tronc, extremitats, cara (ulls, nas, boca, orelles, celles, pestanyes).	Reconeixement i representació de les diferents parts del cos: cap, tronc, extremitats, genoll, turmell, canell, cara, (ulls, nas, boca, orelles, celles, pestanyes i coll).
Verbalització de les seves emocions davant diferents situacions.(alegria, tristesa, sorpresa	Verbalització de les seves emocions davant diferents situacions.(por, estimació, enuig)	Verbalització de les seves emocions davant diferents situacions.(vergonya, preocupació, il·lusió)
Percepció mitjançant els sentits	Percepció mitjançant els sentits	Percepció mitjançant els sentits
Necessitats bàsiques del nostre cos	Necessitats bàsiques del nostre cos	Necessitats bàsiques del nostre cos
Iniciació en la presa de petites decisions en diferents situacions	Progressió en la presa de petites decisions en diferents situacions	Presa de petites decisions en diferents situacions
Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament	Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament	Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament
Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.	Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.	Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.

Joc i moviment

El joc i el moviment contribueixen al desenvolupament físic i mental dels nens i nenes.

El joc, en general, és la seva principal motivació i font d'aprenentatge. És l'eina que utilitzen els infants per a saber i comprendre com funciona el món en què viuen. A través del joc es fomentaran aspectes com ara la creativitat, l'empatia, la sociabilitat i també la relació que estableixen amb l'entorn que els envolta. Desenvoluparan d'habilitats i capacitats motores, l'orientació espaciotemporal, la memòria i l'atenció, que són requisits essencials per l'aprenentatge de l'escriptura, la lectura i el càlcul.

Mitjançant el moviment, els nens i nenes aprenen a conèixer i tractar el seu cos, les seves emocions i pensaments i amb la cooperació entre iguals, comencen a sorgir conflictes, que els mateixos infants han d'aprendre a resoldre.

P3	P4	P5
Adaptació del seu moviment corporal segons la situació i l'espai en què es trobi.	Adaptació del seu moviment corporal segons la situació i l'espai en què es trobi.	Adaptació del seu moviment corporal segons la situació i l'espai en què es trobi.
Desenvolupament d'habilitats manipulatives bàsiques (agafar llapis i pinzells, punxar, cordar botons, estripar, arrugar)	Desenvolupament d'habilitats manipulatives bàsiques (agafar llapis i pinzells, punxar, cordar botons, estripar, arrugar)	Desenvolupament d'habilitats manipulatives bàsiques (agafar llapis i pinzells, punxar, cordar botons, estripar, arrugar, retallar, encolar)
Orientació en l'espai (dins/fora , sobre/sota, a dalt i a baix)	Orientació en l'espai (dins/fora , sobre/sota, a dalt i a baix, cap un costat i cap a l'altre)	Orientació en l'espai (dins/fora , sobre/sota, a dalt i a baix, cap un costat i cap a l'altre, dreta i esquerra, amunt i avall)
Consolidació de l'agilitat motriu en: desplaçament, salts, balanceig.	Consolidació de l'agilitat motriu: curses, salts d'equilibri, equilibri dinàmic	Consolidació de l'agilitat motriu en: tombarelles, salts d'alçada, equilibri dinàmic i estàtic..
Iniciació a mostrar confiança en les pròpies possibilitats de desplaçament: caminar de quatre grapes, córrer, reptar, xutar, rodolar..	Exploració de diferents possibilitats de desplaçaments i accions i iniciació al seu control: caminar de quatre grapes, córrer, reptar, rodolar, xutar, agafar, llençar, enfilar-se....en diferents superfícies i a diferents ritmes.	Millora en el domini del gest i el control dels diferents desplaçaments i accions: caminar de quatre grapes, córrer, reptar, xutar, rodolar, agafar, llençar, enfilar-se, saltar a peu coix, saltar aixecant un peu....en diferents superfícies i a diferents ritmes.
	Percepció de distàncies: curtes, llargues, entre objectes, entre un mateix i els objectes	Percepció de distàncies: curtes, llargues, entre objectes, entre un mateix i els objectes
Diferència entre: gran i petit, molt i poc.	Diferència entre: gran i petit, molt i poc, lluny i a prop, endavant i endarrere.	Diferència entre: gran i petit, molt i poc, lluny i a prop, dur i tou, suau i aspre, endavant i endarrere

Relacions afectives i comunicatives

L'infant es desenvolupa mentre es relaciona amb altres persones i gràcies a aquestes relacions, entra en el món social. Malgrat l'infant neix amb aquesta predisposició a establir relacions socials, cal que hi hagi un aprenentatge i aquest es produeix gràcies a les interrelacions d'experiències amb els altres.

P3	P4	P5
Progressar en la participació de les activitats de grup.	Participació en les activitats de grup i progressió en l'autonomia de les activitats individuals.	Participació en les activitats de grup i autonomia de les activitats individuals.
Iniciació en la resolució de conflictes parlant, evitant les baralles.(Racó de l'acord)	Progressió en la resolució de conflictes parlant, evitant les baralles.(Racó de l'acord)	Resolució de conflictes parlant, evitant les baralles.(Racó de l'acord)
Iniciació en acceptar positivament les diferències (físiques, intel·lectuals i socioculturals) dels altres.	Iniciació en acceptar positivament les diferències (físiques, intel·lectuals i socioculturals) dels altres.	Acceptació positiva de les diferències (físiques, intel·lectuals i socioculturals) dels altres. (Racó de les paraules boniques).
Coneixement d'altres persones de l'escola:	Coneixement d'altres persones de l'escola:	Coneixement d'altres persones de l'escola:
Iniciació en l'hàbit de saludar i acomiadar-se.	Progressió en l'hàbit de saludar i acomiadar-se.	Autonomia en l'hàbit de saludar i acomiadar-se.

Autonomia personal i relacional

Entenem per autonomia personal i relacional a les habilitats i capacitats per desenvolupar diferents accions en el món que els envolta, condicionades per elements externs amb els quals els nens i nenes interacciona dia a dia i les relacions entre iguals.

P3	P4	P5
Iniciació en l'autonomia a l'hora d'anar al lavabo, rentar-se les mans, mocar-se, posar-se la jaqueta, la bata i les sabates.	Progressió en l'autonomia a l'hora d'anar al lavabo, rentar-se les mans, mocar-se, posar-se la jaqueta, la bata i les sabates.	Autonomia a l'hora d'anar al lavabo, rentar-se les mans, mocar-se, posar-se la jaqueta, la bata i les sabates.

Iniciació en l'autonomia a l'hora de l'esmorzar, rentar-se les mans abans i després, fer servir el tovalló i recollir en acabar.	Progressió en l'autonomia a l'hora de l'esmorzar, rentar-se les mans abans i després, fer servir el tovalló i recollir en acabar.	Autonomia a l'hora de l'esmorzar, rentar-se les mans abans i després, fer servir el tovalló i recollir en acabar.
Iniciació en la cura dels objectes personals i en mantenir endreçat el seu penjador.	Progressió en la cura dels objectes personals i en mantenir endreçat el seu penjador.	Autonomia en la cura dels objectes personals i en mantenir endreçat el seu penjador.
Moure's de manera independent dins l'aula, el pati i l'edifici d'infantil complint les normes establertes	Moure's de manera independent dins l'aula, el pati i zones conegudes de l'escola complint les normes establertes.	Moure's de manera independent dins l'aula, el pati i zones conegudes de l'escola complint les normes establertes.
Iniciació en l'hàbit de recollir les joguines, col·locar bé les cadires, col·locar-se a la fila, seguint un ordre sense córrer ni cridar.	Progressió en l'hàbit de recollir les joguines, col·locar bé les cadires, col·locar-se a la fila, seguint un ordre sense córrer ni cridar.	Mostrar autonomia en l'hàbit de recollir les joguines, col·locar bé les cadires, col·locar-se a la fila, seguint un ordre sense córrer ni cridar.
Iniciació en l'adquisició de seguretat a l'hora de realitzar activitats quotidianes.	Progressió en l'adquisició de seguretat a l'hora de realitzar activitats quotidianes.	Seguretat a l'hora de realitzar activitats quotidianes.
Responsabilització de càrrecs	Responsabilització de càrrecs	Responsabilització de càrrecs
	Esforz i constància en el treball i la presentació de les feines	Esforz i constància en el treball i la presentació de les feines

5.2.DESCOBERTA DE L'ENTORN

Exploració de l'entorn

P3	P4	P5
Actitud de respecte i cura per a la natura.	Actitud de respecte i cura per a la natura.	Actitud de respecte i cura per a la natura.
Identificació dels grups socials més significatius de l'entorn de l'infant (grup classe, família, escola, oficis...)	Identificació dels grups socials més significatius de l'entorn de l'infant (grup classe, família, escola, oficis...)	Identificació dels grups socials més significatius de l'entorn de l'infant (grup classe, família, escola, oficis...)
Observació i reconeixement d'altres dependències de l'escola.	Observació i reconeixement d'altres dependències de l'escola.	Observació i reconeixement d'altres dependències de l'escola.

Observació dels efectes produïts al llarg de les estacions de l'any	Observació i identificació de les relacions de causa-efecte dels canvis que es produeixen al llarg de les estacions de l'any.	Observació i identificació i formulació d'hipòtesis sobre de les relacions de causa-efecte dels canvis que es produeixen al llarg de les estacions de l'any.
Observació del paisatge i els canvis atmosfèrics.	Observació i identificació del paisatge i els canvis atmosfèrics.	Observació identificació del paisatge i els canvis atmosfèrics i formulació d'hipòtesis sobre les causes i/o conseqüències d'aquests canvis..
El pas del temps: dia i nit	El pas del temps: dia i nit, dies i estacions	El pas del temps: dia i nit, dies i estacions, mesos de l'any
Animals: com son, com s'alimenten i com es desplacen	Animals: com son, com s'alimenten i com es desplacen i com es relacionen	Animals: com son, com s'alimenten i com es desplacen i com es relacionen
Plantes: creixement i cura	Plantes creixement i cura	Plantes: tipus, creixement i cura
Aliments de temporada: exploració directa Alimentació saludable	Aliments de temporada: exploració directa Alimentació saludable	Aliments de temporada: exploració directa Alimentació saludable
Qualitats perceptibles dels elements de l'entorn: tàctils, sonores, formes	Qualitats perceptibles dels elements de l'entorn: tàctils, sonores, formes, posició	Qualitats perceptibles dels elements de l'entorn: tàctils, sonores, formes, posició, gustatives, olfactivas
Festes populars: reconeixement de la festa pròpiament dita i els elements que l'integren	Festes populars: reconeixement de la festa pròpiament dita i els elements que l'integren	Festes populars: reconeixement de la festa pròpiament dita i els elements que l'integren
		Iniciació a l'orientació espacial amb l'ús d'un suport gràfic: mapes
Reciclatge: paper, plàstic i orgànic	Reciclatge: paper, plàstic i orgànic	Reciclatge: paper, plàstic i orgànic
Transports: tren, cotxe, avió, vaixell bicicleta, moto	Transports: tren, cotxe, avió, vaixell bicicleta, moto, tractor, camió,	Transports: tren, cotxe, avió, vaixell bicicleta, moto, tractor, camió, globus,

Experimentació i interpretació

P3	P4	P5
Participació activa en el seguiment d'una investigació.	Participació activa en el seguiment d'una investigació. (Formulació d'hipòtesis)	Participació activa en el seguiment d'una investigació.(Iniciació en el mètode científic)
Geometria: Qualitats i propietats dels objectes: colors bàsics, mida i forma	Geometria: Qualitats i propietats dels objectes: colors secundaris, mida i forma Línies rectes i corbes Figures planes i amb volum Rodolen o no rodolen	Geometria: Qualitats i propietats dels objectes: color, mida i forma Colors primaris i secundaris i procés de creació Línies rectes i corbes, obertes i tancades Figures planes i amb volum Rombes i trapezis (tangram) Comprensió de la línia horitzontal, vertical i diagonal.
Identificació de semblances i diferències (2-3) entre dos objectes Aparellament per qualitats (tots els que són...) fins a dos o tres objectes	Identificació de semblances i diferències (4-5) entre dos objectes Aparellament per qualitats (tots els que són...) fins a 4-5 objectes	Identificació de semblances i diferències (més de 6) entre dos objectes Imatges correcte si incorrectes i justificació. Aparellament per qualitats (tots els que són...) més de 6 objectes
Situació en l'espai : sobre/sota, primer i últim.	Situació en l'espai : sobre/sota, davant/ darrere, primer, segon, tercer i últim.	Situació en l'espai : sobre/sota, davant/ darrere, primer, segon, tercer, penúltim i últim.
Representació gràfica del resultat d'una investigació	Representació gràfica del resultat d'una investigació	Representació gràfica del resultat d'una investigació

Raonament i representació

P3	P4	P5
Coneixement de les nocions: gran, petit, a poc a poc, de pressa, dins, fora, obert, tancat, ple, buit, alt, baix.	Coneixement de les nocions: gran, mitjà, petit, a poc a poc, apressa, dins, fora,	Coneixement de les nocions: gran, mitjà, petit, a poc a poc, apressa, dins, fora, obert, tancat, ple, buit, alt, baix,

	obert, tancat, ple, buit, alt, baix, abans, després, davant, darrera, llarg, curt	abans, després, davant, darrera, llarg, curt, ahir, avui, demà, lluny, a prop, un costat, l'altre costat, sobre, sota, gruixut, prim.
Agrupació d'objectes segons criteris de: color, forma i mida. Pertany o no pertany Agrupacions segons criteris establerts fins a 4 elements	Agrupació d'objectes segons criteris de: color, forma i mida. Pertany o no pertany Agrupacions segons criteris establerts fins a 4 elements	Agrupació d'objectes segons criteris de: color, forma i mida. Pertany o no pertany Agrupacions segons criteris establerts fins a 7 elements
Expressió de la quantitat: més, menys.	Expressió de la quantitat: més, menys.	Expressió de la quantitat: més, menys.
Relacions d'ordre, amb nombres ordinals. (Primer, segon i últim)	Relacions d'ordre, amb nombres ordinals. (tercer, quart)	Relacions d'ordre, amb nombres ordinals. (cinqué, sisé, penúltim)
Seriacions de dos elements.	Seriacions de dos i tres elements.	Seriacions de tres i quatre elements.
Observació d'atributs d'un element: color, forma, mida	Observació d'atributs d'un element: color, forma, mida	Observació d'atributs d'un element: color, forma, mida
Càlcul estimació i mental	Càlcul estimació i mental	Càlcul estimació i mental
Seqüències temporals fins a 3 elements	Seqüències temporals fins a 4 elements	Ordenar seqüències temporals de 4 accions.
Ús oral dels nombres naturals.	Ús oral dels nombres naturals.	Ús oral dels nombres naturals.
Relacionar grafia amb quantitat: 0-1-2-3 molts /pocs - grups de 2- 3 elements	Relacionar grafia amb quantitat: 0,1,2,3, 4,5 - grups de 2 a 5 elements	Relacionar grafia amb quantitat fins al 9 Fer grups de més de 5 elements.
Comptar, comparar i reconèixer les grafies del 0 al 3	Comptar, comparar i reconèixer les grafies del 0 al 5	Comptar, comparar i reconèixer les grafies del 0 al 9
calendari	calendari	calendari
ordenació per mides 2-3 elements	ordenació per quantitats, alçades i mides 3-4 elements	ordenació per quantitats, alçades i mides 5 elements
Verbalització de la qualitat que canvia: tamany,	Verbalització de la qualitat que canvia: tamany, alçada,	Verbalització de la qualitat que canvia: tamany, gruix, llargada, alçada, etc...
Iniciació en el concepte de suma i resta. Aplicació d'estratègies de càlcul d'afegir i treure de manera manipulativa.	Iniciació en el concepte de suma i resta. Aplicació d'estratègies de càlcul d'afegir i treure de manera manipulativa.	Iniciació en el concepte de suma i resta. Aplicació d'estratègies de càlcul d'afegir i treure de manera manipulativa.

Construcció de la noció de quantitat, a partir de la comparació, ordenació i classificació d'objectes, tot establint relacions qualitatives i quantitatives.	Construcció de la noció de quantitat, a partir de la comparació, ordenació i classificació d'objectes, tot establint relacions qualitatives i quantitatives.	Construcció de la noció de quantitat, a partir de la comparació, ordenació i classificació d'objectes, tot establint relacions qualitatives i quantitatives.
Recta numèrica.	Recta numèrica.	Recta numèrica.
Composició i descomposició dels nombres 2, i 3.	Composició i descomposició dels nombres 2, 3, 4 i 5.	Composició i descomposició dels nombres 6, 7, 8 i 9.
Problemes de càlcul mental molt senzills fins a 3	Problemes de càlcul mental senzills fins a 5	Problemes de càlcul mental. Dibuix amb la solució
Mesures: temps, pes i alçada	Mesures: temps, pes i alçada	Mesures: temps, pes i alçada
Ordenació creixent i decreixent de mides,	Ordenació creixent i decreixent de nombres, mides, quantitats fins 5	Ordenació creixent i decreixent de nombres, colors, mides, quantitats...

5.3. COMUNICACIÓ I LLENGUATGES

Observar, escoltar i experimentar

P3	P4	P5
Comprensió de missatges orals en diferents situacions (una ordre senzilla).	Comprensió de missatges orals en diferents situacions (dues ordres senzilles).	Comprensió de missatges orals en diferents situacions (més de dues ordres senzilles).
Escolta de forma atenta i respectuosa tant a companys com a adults, respectant els torns de paraula.	Escolta de forma atenta i respectuosa tant a companys com a adults, respectant els torns de paraula.	Escolta de forma atenta i respectuosa tant a companys com a adults, respectant els torns de paraula.

Parlar, expressar i comunicar

P3	P4	P5
Expressió oral de forma clara i ordenada (to de veu, pronúncia)	Expressió oral de forma clara i ordenada (to de veu, pronúncia)	Expressió oral de forma clara i ordenada (to de veu, pronúncia) utilitzant frases ben estructurades.
Manifestació d'interès i curiositat pels textos escrits presents en l'aula i en l'entorn pròxim	Manifestació d'interès i curiositat pels textos escrits presents en l'aula i en l'entorn pròxim.	Manifestació d'interès i curiositat pels textos escrits presents en l'aula i en l'entorn pròxim.

Gust i atenció en les manifestacions musicals: música i dansa.	Gust i atenció en les manifestacions musicals: música i dansa.	Gust i atenció en les manifestacions musicals: música i dansa.
--	--	--

Interpretar, representar i crear

P3	P4	P5
Mostra d'interès per escriure el seu nom.	Mostra d'interès per escriure paraules properes	Mostra d'interès per escriure paraules i frases senzilles.
Interès pels rètols, etiquetes, títols..	Interès per saber què posa en els rètols, etiquetes, títols...	Interès per saber què posa en els rètols, etiquetes, títols.... iniciant-se en la descodificació.
		Coneixement dels dies de la setmana.
Progressió en el domini de les tècniques plàstiques: dibuix, pintura, volum, estampació, collage.	Progressió en el domini de les tècniques plàstiques: dibuix, pintura, volum, estampació, collage.	Progressió en el domini de les tècniques plàstiques: dibuix, pintura, volum, estampació, collage
	Mostra d'interès i gust per la llengua estrangera.	Comprensió oral de missatges senzills en llengua estrangera i mostra d'interès
Reconeixement de les grafies del 1-3.	Reconeixement de les grafies del 1-6.	Reconeixement de les grafies del 1-9.
	Escriure les grafies del 1-6 (sense copiar)	Escriure les grafies del 1-9 (sense copiar)
Iniciació en la resolució d'alguns problemes senzills que impliquin afegir, treure, repartir i agrupar	Progressió en la resolució d'alguns problemes senzills que impliquin afegir, treure, repartir i agrupar.	Resoldre alguns problemes senzills que impliquin afegir, treure, repartir i agrupar
Reconèixer les formes geomètriques bàsiques (quadilàter, cercle, triangle) en el seu entorn proper.	Reconèixer les formes geomètriques bàsiques (quadilàter, cercle, triangle, esfera) en el seu entorn proper.	Reconèixer les formes geomètriques bàsiques (quadilàter, cercle, triangle, esfera, cilindre, prisme) en el seu entorn proper.
Descoberta de les figures amb volum i les figures planes.	Descoberta de les diferències entre les figures amb volum i les figures planes.	Diferenciació entre les figures en volum i les figures planes

Coneixement dels colors treballats	Coneixement dels colors treballats.	Coneixement dels colors treballats.
Ordenar la tira numèrica del 1 al 3, ubicant cada nombre al lloc corresponent, assignant-li un valor que s'incrementa en 1 cada vegada.	Ordenar la tira numèrica del 1 al 6, ubicant cada nombre al lloc corresponent, assignant-li un valor que s'incrementa en 1 cada vegada.	Ordenar la tira numèrica del 1 al 9, ubicant cada nombre al lloc corresponent, assignant-li un valor que s'incrementa en 1 cada vegada.

6. ORGANITZACIÓ METODOLÒGICA

El nostre objectiu és acompanyar cada alumne en el seu procés d'aprenentatge, engrescant-lo a superar-se dia a dia, tot respectant el seu ritme (natural) que és el que determina la capacitat d'accedir a un determinat aprenentatge.

A Educació Infantil duem a terme un aprenentatge més globalitzat que és el que afavoreix que cada infant pugui aprendre des de la seva individualitat. Tot i amb això, i a mode orientatiu, es marquen unes fites/ coneixements mínims al final de cada nivell que ens serveixen com a orientació sobre com s'està donant aquest procés d'aprenentatge i les actuacions que són més adequades per a cada infant. Totes aquestes actuacions, afavoreixen el desenvolupament de les següents capacitats i quedaran recollides dins unes programacions obertes i flexibles.

1. Aprendre a ser i actuar de forma cada vegada més autònoma
2. Aprendre a pensar i a comunicar
3. Aprendre a descobrir i tenir iniciativa
4. Aprendre a conviure i habitar el món

Metodologia: La nostra línia de treball es basa en els següents principis:

- **Enfocament globalitzat :** Mitjançant una oferta d'activitats globalitzades, els nens i nenes van establint múltiples connexions tot relacionant allò que ja saben amb els nous aprenentatges

- **Aprentatge significatiu:** Les activitats estan connectades amb els seus interessos per tal d'afavorir una experiència vivencial en la qual sigui molt fàcil establir les connexions entre els aprenentatges, per la proximitat i la naturalesa d'aquestes activitats en la vida quotidiana dels nens i les nenes.
- **Activitats d'aprenentatge:** Els nens i les nenes són els protagonistes del seu aprenentatge, per què observen, experimenten, investiguen, formulen hipòtesis, les comproven.....i les mestres actuem com a orientadores d'aquest procés.
- **Joc :** El caire lúdic de les activitats és el que empeny els nens i nenes a explorar, a descobrir, a conèixer, a experimentar, a assajar i a interactuar amb objectes i persones del nostre entorn, posant en marxa habilitats i capacitats que ja estan adquirides i desenvolupant-ne de noves.

Com treballem els aprenentatges a educació infantil

Rutines (Hàbits)	Racones de treball
Racones de joc simbòlic	Tallers

Rutines (Hàbits)

- Entrada: reforç visual de les rutines de rebuda i auditiu amb la cançó del bon dia (motxilla, crocs, esmorzar, ampolla d'aigua, llibreta, nin assistència)
- Acollida del grup classe (rotllana)
- Distribució dels diferents espais per les rutines (assistència, temps, calendari)

Racones de treball

- Racons de lliure elecció, han de completar la roda de racons proposats

- 3 o 4 racons per sessió
- Aula definida per espais i materials concrets per cada racó:
 - Lògic matemàtic (Innovamat)
 - Lectoescriptura
 - Consciència fonològica
 - Art
 - Motricitat fina
 - Grafisme i traç
 - Activitats sensorials/Experimentació

Racons de joc simbòlic

- Espais definits a les aules i als passadissos i amb material concret per cada racó:
 - Construccions/Lego
 - Cotxes i trens
 - Botiga/caseta/nines
 - Metges
 - Experimentació
 - Animals
 - Disfresses i maquillatge
 - Llums i ombres
- Agrupaments internivell
- Racons de lliure elecció

Tallers

Es realitzen tallers, de diferents tipologies tant a nivell organitzatiu (desdoblament, tres grups per nivell,..) com temàtics (matemàtiques, art, expressió oral,..)

ORGANITZACIÓ HORÀRIA

La distribució horària a infantil respecta les necessitats bàsiques dels infants (control d'esfínters, esmorzar,..) i el currículum d'infantil:

- Descoberta d'un mateix: Rutines, educació emocional, psicomotricitat
- Descoberta de l'entorn: Projectes, Matemàtiques (Innovamat)
- Comunicació i Llenguatge: Llenguatge Verbal, Consciència fonològica, Música,...

Un dia a Infantil:

9.00h Entrada. Rutines d'autonomia.

9:15- 10: 30: Activitat

10:30-11: Esmorzar i control d'esfínters

11-11.30- Pati

11:30-12:30 Activitat

15:00 Entrada

15-15-16:30 Activitat

8. ANNEXES

ANNEXE 1- Programacions

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1tR3T4BCKVR9r1-GWUrOn0jIIoIkDzqKb>

ANNEXE 2: **ACTIVITATS DE LLENGUA SEQÜENCIADES**

El treball de la llengua es realitza en les seves dimensions:

- [Expressió Oral](#)
- [Escriptura](#)
- [Consciència fonològica](#)
- [Lectura](#)

Seguidament us fem una exposició exhaustiva de com treballem cadascuna de les anteriors dimensions en els tres nivells de l'Etapa d'Educació Infantil:

EXPRESSIÓ ORAL

El llenguatge oral és present en qualsevol situació de la vida escolar i progressa d'una manera natural.

S'ha d'utilitzar en les diverses situacions escolars, ha de tenir interrelació amb les diferents àrees, amb l'experimentació, amb les tecnologies... per tal que compreguin i controlin les accions, per compartir idees, arribar a acords, argumentar....

- Aprendre a donar arguments per explicar el que més li agrada i saber dir el perquè.
- Saber buscar estratègies per tal de posar-se d'acord, aprendre a fer preguntes que no només impliquen un sí o un no com a resposta.
- Saber explicar el desenllaç d'un conte.
- Saber explicar un fet, un projecte treballat, una experimentació realitzada.
- Saber fer descripcions de coses, de companys, ..

P3

Ampliar vocabulari dels diferents camps semàntics i aprendre el seu significat:

- Repetir i dir paraules amb una correcta dicció.

- Endevinar i dir el nom de les imatges
- Endevinar i dir el nom de les accions
- Endevinar i dir el significat de les paraules
- Reproduir frases senzilles
- Aprendre expressions d'ús habitual
- Crear frases seguint una estructura donada
- Fer col·leccions de paraules (de festes tradicionals, d'animals, de vehicles, d'oficis, referents al projecte, de les estacions de l'any, de contes...)
- Endevinar quina paraula hauria d'estar fora de la col·lecció

Aprendre a escoltar:

- Escoltar un conte, anticipar que pot passar, comentar els dibuixos, fer recapitulacions,, expressar opinió del conte, explicar quina part li ha agradat més...
- Escoltar als altres en una conversa
- Escoltar una ordre per després reproduir-la
- Escoltar i reproduir cançons en les rutines

Millorar l'estructura de la frase i la dicció:

- Reproduint frases i expressions en les cantarelles i jocs de falda.
- Reproduint frases en el joc simbòlic.
- En les converses de rotllana
- En les dites del mes
- En el treball de rodolins
- Reproduint frases d'un poema que ens hem après
- En la resolució de conflictes
- En les rutines de cada dia (Bon dia, els dies de la setmana, el temps, el menú...)
- Salutacions d'arribada i comiat
- Paraules de cortesia (gràcies, si us plau...)
- Fer pràxies
- Cantar cançons

P4

Ampliar vocabulari dels diferents camps semàntics, verbs i adjectius i aprendre el seu significat:

- Repetir i dir paraules amb una correcta dicció.
- Endevinar i dir el nom de les imatges
- Endevinar i dir el nom de les accions
- Endevinar i dir el significat de les paraules

- Fer col·leccions de paraules (de festes tradicionals, d'animals, de vehicles, d'oficis, referents al projecte, de les estacions de l'any, de contes...)
- Endevinar quina paraula hauria d'estar fora de la col·lecció
- Reproduir frases senzilles
- Aprendre expressions d'ús habitual
- Inventarse frases seguint una estructura donada

Aprendre a escoltar:

- Escoltar un conte, anticipar que pot passar, comentar els dibuixos, fer recapitulacions, fer un resum final, expressar opinió del conte, explicar quina part li ha agradat més, canviar i/o inventar finals...
- Escoltar en les converses en rotllana
- Escoltar una ordre per després reproduir-la
- Escoltar i reproduir cançons en les rutines

Aprendre a parlar amb un to correcte:

- Fer pràxies
- Reproduir expressions quotidianes.
- Recitar poemes, dites i embarbussaments.
- Cantar cançons

Reproduir els sons correctament:

- Oferir el model correcte de pronunciació quan una paraula no la diuen bé.
- Donar models correctes de paraules evitant el llenguatge infantilitzat.
- Fer pràxies

Millorar l'estructura de la frase:

- Escoltar diferents tipologies textuais.
- Oferir el model correcte de pronunciació quan una paraula no la diuen bé.
- Donar models correctes de paraules evitant el llenguatge infantilitzat.
- Reproducció de frases repetitives i expressions quotidianes...
- Explicar de manera oral seqüències relacionades amb els hàbits

Picar paraules:

- Identificar les diferents síl·labes dins les paraules, per ajudar a entendre l'ordre de les paraules i facilitar l'aprenentatge de la lectura.

P5

Ampliar vocabulari i aprendre el seu significat:

- Substantius, els adjectius, els verbs, els determinants, els adverbis
- Repetir dir paraules i frases amb una correcta dicció.
- Endevinar i dir el nom de les imatges
- Endevinar i dir el significat de les paraules
- Reproduir frases senzilles
- Fer sopes de lletres
- Joc del penjat

Aprendre a parlar amb un to correcte:

- Fer pràxies
- Reproduir expressions quotidianes.
- Recitar poemes, dites i embarbussaments.
- Cantar cançons

Reproduir els sons correctament:

- Oferir el model correcte de pronunciació quan una paraula no la diuen bé.
- Donar models correctes de paraules evitant el llenguatge infantilitzat.
- Fer pràxies

Millorar l'estructura de la frase:

- Escoltar diferents tipologies textuais.
- Oferir el model correcte de pronunciació quan una paraula no la diuen bé.
- Donar models correctes de paraules evitant el llenguatge infantilitzat.
- Explicar de manera oral seqüències relacionades amb els hàbits
- Inventar rodolins
- Jocs encadenats de paraules
- Joc: la frase maleïda

Aprendre a exposar informacions:

- Exposar informació sobre una descoberta
- Exposar informació sobre els projectes.
- Explicar informació sobre el cap de setmana
- Explicar idees, vivències...relacionades amb el tema que es parla.

Picar paraules:

- Identificar les diferents síl·labes dins les paraules, per ajudar a entendre l'ordre de les paraules

i facilitar l'aprenentatge de la lectura.

ESCRITURA

Desde P3 a P5 amb les **diferents activitats plàstiques** (com ara dibuixar, pintar, retallar, envernissar, encolar, punxar, estripar, enganxar, desenganxar...) els nens i les nenes milloren la **coordinació oculomaneu i la psicomotricitat fina**, i amb les **activitats psicomotrius** en les que intervé el moviment (amb cercles, mocadors, cordes, estores, pilotes, bastons, calaixos, etc) els nens i les nenes milloren la **psicomotricitat gruixuda**. **Aquest entrenament és el que facilita el pas a la transcripció gràfica desde traços senzills a traços més complexos fins a arribar a la funció simbòlica i a la reproducció de lletres, paraules i frases senzilles en lletra de pal.**

Les lletres de pal són més fàcils d'escriure i sovint es poden reproduir sense gaires indicacions.

Quina és la seqüenciació de l'escriptura?

- Presil·làbica apèndix del dibuix
- Presil·làbica indiferenciada
- Presil·làbica diferenciada
- Sil·làbica amb correspondència quantitativa
- Sil·làbica amb correspondència qualitativa
- Sil·làbica alfabètica
- Alfabètica

P3

- **L'alumne comença a adonar-se del significat del seu nom propi a través de la rutina** en què està immers; per exemple, passar llista (qui ha vingut i qui no ha vingut a l'escola, el grup de nens que se'n va a la piscina, els nens que es queden a dinar a l'escola, etc.) és una activitat diària d'organització de l'escola que l'ajuda a situar-se en el temps i en l'espai i, a més a més, el convida a identificar el seu nom i els dels altres companys.
Tot i que no hem de perdre de vista la complexitat que comporta identificar i percebre visualment un

grup de lletres juntes com a pròpies (és una abstracció d'un codi escrit, amb ratlles rectes i corbes que van cap amunt, cap avall, cap a un costat i cap a l'altre), resulta que es poden reconèixer com a particulars.

- **A mida que va havent més maduració de la psicomotricitat fina i la coordinació oculomaneu, anem mostrant que els dits s'han de posar d'una manera determinada:** el polze i l'índex fan la premsió i el dit cor aguanta. El llapis té una forma hexagonal que convida a fer-ho bé i, així i tot, s'ha d'entrenar la coordinació de la mà amb l'ull.

A P3 són adients els exercicis de **traç gran** amb paper d'embalar (a la pissarra de l'aula i a la digital), amb la tableta informàtica, fent servir diferents materials pictòrics, amb serradures, fent camins, amb jocs de motricitat general, etc. Es tracta de provar amb diferents exercicis el traç vertical, l'horitzontal, el d'esquerra a dreta i el de dreta a esquerra, col·locant ara els suports a terra i ara en posició vertical, i **fent servir eines diferents** (dits, pinzells, esponges, tamps, etc.).

- **Hi ha alumnes que tenen més o menys facilitat, necessiten més o menys temps, per aprendre a fer la premsió correcta i per percebre el temps juntament amb l'espai que necessiten per realitzar l'activitat gràfica. (RESPECTAR EL RITME DE CADASCÚ).**

L'alumne de P3 pot acabar el curs escrivint el seu nom propi. O no. La representació gràfica és complexa: hi ha un ventall molt variat de nivells gràfics en aquesta edat, els moviments de rotació i translació comporten una maduració de la percepció visual i de la coordinació motriu fina, i també s'ha de tenir en compte la motivació o interès del nen en aquest aprenentatge i la seva seguretat personal davant les dificultats i davant els esforços.

Fragment extret del llibre: Llegir i escriure per viure, M. Fons.

"només podrem desenvolupar de manera significativa els processos que intervenen tant en el llegir com en l'escriure si posem els nens i nenes que han d'aprendre en situacions d'ús real d'aquesta lectura i escriptura. [...]

Escriure és un procés de producció. Poc podrem afavorir el desenvolupament de les estratègies de planificació, textualització i revisió per produir un text si allò que proposem d'escriure no té cap altre objectiu que exercitar el traç. [...] Les estratègies de producció del text només es podran desenvolupar si l'ús d'aquest text és real. això explica l'afirmació: d'escriure se n'aprèn escrivint."

En el següent enllaç hi ha un fragment d'aquest llibre:

http://ateneu.xtec.cat/wiki/form/wikiexport/media/fic/cc0/cc003/fase_3/bloc_2/concepte_lectura_escriptura.pdf

ACTIVITATS D'ESCRITURA P3

- **Treballem molt el traç** per tal d'ajudar-los en la maduració de la motricitat fina (repassar, traçar lliurement... tot sobre diferents materials)
- **Bàsicament el que escriuen és el seu nom.**
- **Les vocals.**
- **Referents d'aula:** dies de la setmana, mesos del any, paraules dels temes que treballem (projecte,

estacions de l'any, projecte d'art...).

- **Noms dels companys i companyes de la classe** (com a referent, identificar-los i iniciar-se en la seva composició amb material manipulatiu).

P4

L'alumne es presenta més desimbolt a l'hora d'escriure el seu nom: l'ha escrit força vegades, de manera que ha agafat agilitat motriu i visual i, sobretot, ha memoritzat l'ordre de les lletres i les seves característiques gràfiques. Sense adonar-se'n, els alumnes van reduint la mida de la lletra perquè adquireixen un **millor control del traç**, més control muscular.

- **És interessant que l'alumne es pugui adonar dels moviments que ha de realitzar i de la direcció del traç de les lletres del seu nom. Hi ha alumnes que no acaben de fer la grafia correctament** perquè hi ha traços que queden desconnectats, perquè creen els seus propis dissenys gràfics, perquè inverteixen o giren la lletra, etc. Són errors gràfics que poden ser força habituals, degut a que no tenen encara definida la lateralitat alguns d'ells i elles, que poden quedar-se fixats, i costa molt rectificar-los si no s'esmenen en el moment de l'aprenentatge. **Per tant és interessant fer-los adonar de l'error i animar-los a que vagin intentant rectificar-lo, sense pressió.**
- Al començament de P4 es recull el **ventall exquisit dels diferents ritmes d'aprenentatge gràfic**: hi ha alumnes que no escriuen el seu nom amb totes les lletres, n'hi ha que fan pseudolletres, n'hi ha que tenen dificultats en alguna lletra en concret quan el traç no és fàcil perquè han de fer moviments diferents, n'hi ha que tenen un nom molt llarg i deixen molt espai entre les lletres o bé les encavalquen, i altres tenen el nom molt curt i encara així emplen tot l'espai amb unes lletres enormes.
- **La mestra ha de poder valorar els alumnes i exigir a cadascun d'ells el que pot arribar a fer, i anar-los engrescant a tots perquè es vagin superant, a poc a poc i al seu ritme. Les habilitats motrius s'han d'entrenar perquè evolucionin.** Si es té present aquest requisit, pocs alumnes haurien de tenir dificultats amb l'activitat gràfica de les lletres.

A l'alumne de P4 li podem demanar que mantingui l'ordre de les lletres i "que no es trepitgin", que les escrigui una mica separades per tal que es puguin llegir bé però tampoc massa perquè no semblin lletres aïllades, ja que la seva percepció de l'espai, en principi, ha evolucionat de P3 i per tant té més capacitat.

A l'hora de reproduir el nom, es poden establir diferents grups d'alumnes:

1. Els que poden reproduir-lo sense copiar perquè l'han memoritzat.
2. Els que poden copiar el nom que hi ha a la taula o en un cartronet.
3. Els que necessiten la mestra al costat perquè els marqui quina lletra han d'escriure.
4. Els que han de tenir la pauta puntejada,
5. Els que ho saben fer tan bé que fan mala lletra per avorriment o per presses,
6. Els que necessiten que se'ls expressi el moviment que ha de fer la mà amb el llapis (amunt, avall, a un

costat, atura't), etc.

No tots els alumnes tenen les mateixes facilitats per situar-se en l'espai, però a **mesura que el traç vagi madurant, es pot anar reduint el gruix dels estris** (llapis, retoladors, ceres, pinzells, etc.).

Un cop el nom propi està consolidat, hem d'assegurar l'horitzontalitat de l'escriptura, la direcció d'esquerra a dreta, i que no hi hagi ni girs, ni inversions, ni omissions. Llavors, cap a finals de P4 (quan ja s'haurà pogut explorar més amb els traços de les lletres), hem d'aconseguir un traç clar.

A P4 s'afegeix l'escriptura de la data curta cap al 2n trimestre i en els casos que tenen ja ben assimilada l'escriptura del nom ; això vol dir que els nens han d'aprendre a orientar-se en la còpia del dia de la setmana; s'estableixen els criteris de la posició espacial que ha d'ocupar la data en el format del full de paper. **La còpia és un dels exercicis fonamentals a P4 i obliga a portar a terme un treball d'atenció i de concentració elevat.** És una tasca que costa molt als alumnes amb dificultats d'aprenentatge i d'autocontrol conductual. La còpia ajuda a memoritzar visualment les lletres i les paraules.

ACTIVITATS D'ESCRITURA P4

- Es continua treballant el traç
- Es treballa el nom i el cognom.
- Les vocals i algunes consonants consonants.
- La data: nom del dia i el número
- Còpia de paraules properes pel nen, relacionades amb el que es treballa.
- S'inicien en la confecció de paraules amb model i sense model.

P5

- **En aquest nivell es mantenen els exercicis de còpia i es realitzen amb més freqüència tasques de dictat amb pautes gràfiques que orienten el lloc i la direcció en què s'ha d'escriure cada paraula.** Es poden malinterpretar com a "aprenentatges poc significatius" i són activitats essencials en l'automatisme del traç de les lletres.
- **L'alumne de P5 es llença a l'activitat de l'escriptura espontània de petits textos (sempre respectant el ritme de cadascun i cadascuna)**, en els quals es pot trobar davant un full blanc amb o sense pauta. La pauta (línies senzilles, línies paral·leles que van disminuint el gruix entre elles des de principi a final de curs) ajuda a l'entrenament gràfic en aquests moments d'iniciació i també va definint la coordinació ull-mà..
- **Ens trobem amb força alumnes que comprenen el sistema de l'escriptura, és a dir, que han arribat a l'etapa alfabètica (tot i que encara estan en el procés, és a dir, han de consolidar i agilitzar aquesta destresa en els cursos posteriors).** Han de fer servir materials que ens ajudin a integrar els moviments gràfics (lletres de paper de vidre, guixos a la pissarra i al terra, retoladors gruixuts, pissarres màgiques, pissarres digitals, paper de calcar, pissarres blanques, panells de traç, fulls pautats, sorra, farina, serradures, aigua...etc.).

Què haurem de tenir en compte?

- **Els referents de les lletres a l'aula** ajuden que es pugui veure la lletra de pal i lletra d'impremta.
- **Proporcionar-li paper en blanc sense pauta:** això ajudarà l'alumne a bellugar-se en un terreny d'autoregulació que l'obligarà a crear els seus propis marges, i l'espai interlineal l'acostumarà a viure aquest enfrontament amb l'espai en blanc amb certa autonomia, sense cap línia que li indiqui on ha de començar, continuar o acabar.
- **L'actitud corporal del nen davant del paper:** és molt important que estigui ben assegut, amb el tronc tocant el respall de la cadira, el cul ben aferrat al seient, els peus en contacte amb el terra, el cap lleugerament inclinat però no recolzat sobre la taula o el braç, una mà aguantant el paper, i l'altra mà agafant el llapis. Cal evitar que el full de paper es giri de forma inadequada: s'ha de mantenir en posició horitzontal o vertical. La comoditat ha de beneficiar l'eficàcia de l'activitat gràfica i millorar el producte final.
- **La pressió correcta del llapis:** en aquesta etapa inicial d'aprenentatge és fonamental incidir en la pressió correcta del llapis per tal que no es consolidi un mal hàbit posicional de la pinça sobre el llapis.

ACTIVITATS D'ESCRITURA P5

- Es continua treballant el traç
- Es treballa el nom i el dos cognoms.
- Les vocals i totes les consonants.
- La data complerta: nom del dia, el número i el mes.
- Còpia de paraules properes pel nen, relacionades amb el que es treballa.
- Dictats de paraules i entre el segon i el tercer trimestre dictat d'alguna frase.
- Dictats muts.
- Confeccionen paraules amb model i sense model.
- Quan fan dibuixos lliures (com el dels caps de setmana) escriptura de paraules o petita frase explicant el dibuix.
- Escriptura de paraules per completar algun poema o dita.
- Escriptura de les paraules del quinzet.

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

Hi ha almenys tres raons per les quals la consciència fonològica és important per adquirir de forma precisa les habilitats per llegir paraules:

1. La consciència fonològica ajuda els infants a entendre el principi alfabètic. Sense una iniciació a la consciència fonològica, els nens i nenes no tenen manera d'entendre com les paraules de la seva parla es representen per escrit: A menys que entenguin que les paraules tenen segments de sons a nivell de fonema, no poden treure profit de conèixer l'alfabet o abecedari per escrit (Lieberman, Shankweiler i Lieberman, 1989). Tampoc estan preparats per entendre la lògica d'aprendre el so de les lletres individuals i, per tant, la estratègia habitual de fer articular separadament el so de les paraules quan inicien l'aprenentatge de la lectura, no té cap sentit per a ells.

2. La consciència fonològica ajuda a percebre els mecanismes pels quals les lletres representen els sons de les paraules. Si els infants perceben tots quatre fonemes a la paraula parlada plat, això ajuda a entendre que les lletres en la paraula escrita corresponen als sons. Aquesta habilitat per percebre l'aparellament entre les lletres i els sons de les paraules té dos potencials beneficis per a l'infant que aprèn a llegir. El primer, reforça el coneixement de la correspondència individual lletra-so i el segon, ajuda a reforçar la memorització de la paraula global de manera que la podrà reconèixer de forma precisa quan la torni a trobar escrita. Les investigacions demostren que els nens i nenes que estableixen associacions entre totes les lletres i tots els sons en les paraules, arriben a la representació ortogràfica que és la base per tenir una lectura fluida.

3. La consciència fonològica fa possible generar diferents possibilitats per trobar paraules de les que només coneixes parcialment alguns sons pel context. Si per exemple un nen o nena de primer de cycle inicial es troba amb una frase com: "El pare de la Mar posa la bicicleta al cotxe", i no pot reconèixer la paraula bicicleta, un nivell relativament inicial en consciència fonològica facilita buscar en un "diccionari mental" paraules que comencen amb sons similars. Així, si l'infant coneix el so representat per la lletra b, seguit de la vocal, mentalment pot buscar paraules que comencin per aquests sons i encaixin en el context. A mesura que adquireix més coneixements d'aquestes correspondències grafema-so i sap identificar-los en les paraules, la recerca de paraules amb fonemes similars es fa cada vegada de forma més ràpida i precisa.

La consciència fonològica té un impacte primari en el desenvolupament de la lectura a través del seu efecte en l'habilitat de l'infant per descodificar a nivell fonèmic les paraules en un text. Tot i que les habilitats de descodificació fonèmica mai poden ser considerades l'objectiu

final de la lectura, la recerca demostra que per a molts nens i nenes, aquestes habilitats són un pas crític al llarg del camí per aconseguir habilitats efectives de lectura.

P3

https://drive.google.com/open?id=10_a6apxcoqCrki0HNzUMqEnKaURXLEvr

Indicadors d'una evolució de nivell mig per a final de nivell:

- Pot parar atenció i discriminar sons.
- Pot discriminar paraules en frases.
- Pot discriminar paraules de pseudoparaules.
- Pot dir si dues paraules rimen.
- Pot generar una rima sencilla a partir d'una paraula (per exemple com gat, gos).

P4

https://drive.google.com/open?id=10_a6apxcoqCrki0HNzUMqEnKaURXLEvr

Indicadors d'una evolució de nivell mig per a final de nivell:

- Pot discriminar paraules llargues i curtes (comptar síl·labes).
- Pot aïllar i manipular síl·labes inicials i finals.
- Pot aïllar i pronunciar el so inicial d'una paraula (per exemple [s] en sal, [f] en foca).
- Pot separar la pronunciació dels sons en paraules de dos o tres fonemes (per exemple pa en [p] [a]; nas en - [n] [a] [s].)

P5

https://drive.google.com/open?id=10_a6apxcoqCrki0HNzUMqEnKaURXLEvr

Indicadors d'una evolució de nivell mig per a final de nivell:

- Pot aïllar i pronunciar tots els sons en paraules de dos, tres i quatre fonemes.
- Pot separar la pronunciació dels sons de paraules de quatre fonemes que continguin grups consonàntics a l'inici de paraula.
- Pot manipular (afegir, suprimir, substituir) sons inicials i finals de paraules de tres i quatre fonemes.

Cicle Inicial

https://drive.google.com/open?id=10_a6apxcoqCrki0HNzUMqEnKaURXLEvr

Indicadors d'una evolució de nivell mig per a final de nivell:

- Pot aïllar i pronunciar els sons de paraules que continguin grups consonàntics inicials (per exemple: plat en [p] [l] [a] [t]).
- Pot separar els sons en paraules que continguin grups consonàntics inicials, finals i medials.

EXERCICIS DE CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

- Discriminació auditiva de sons
- Segmentació de fonemes
- Omissió de fonemes
- Substitució de fonemes
- Identificar sons que es repeteixen
- Sons ocults, deixar de pronunciar sons dins d'una paraula.
- Dictats de sons solts.
- Completar fonemes dins d'una paraula.

EXERCICIS DE CONSCIÈNCIA SIL·LÀBICA

- Separar paraules en síl·labes. (picar paraules)
- Comptar síl·labes d'una paraula mentalment.
- Completar paraules amb síl·labes, oralment i per escrit
- Joc del veig-veig

EXERCICIS DE CONSCIÈNCIA LÈXICA

- Comptar mentalment les paraules d'una frase.
- Identificar els nexes (preposicions, conjuncions, articles..) amb una figura geomètrica.
 - Separar paraules d'una oració.
- Rimes
- Ordenar paraules amb imatges de model.
- Ordenar paraules d'una oració.
- Repetir paraules que tinguin i que no tinguin relació.
- Diferenciar paraules semblants.

LECTURA

L'aprenentatge de la lectura no ha de ser un objectiu prioritari a l'educació infantil. "Durant el primer cicle d'educació primària, en general, és quan madurativament l'infant està més preparat per a la lectura. Tot i això, cadascú l'assoleix al seu ritme i l'escola ha de reforçar aquest aprenentatge",

El procés d'aprenentatge de la lectura passa per diferents moments, els quals estan en relació amb tot allò que l'infant va coneixent i que per tant marquen el procés que segueix cadascun.

L'ensenyant ha de conèixer aquestes fases per poder identificar en quina es troba la majoria dels alumnes del grup-classe, i en quina cadascun en particular. Només així podrà aplicar l'activitat i estratègia adequades a cada moment i situació, per tal d'ajudar els alumnes a ser uns **lectors actius i competents**.

P3

Partint de la base que es pot llegir i aprendre a llegir abans de conèixer totes les grafies, l'alumne/a, en una primera etapa (cap al 3-4 anys), cercarà informació en el context extralingüístic. Davant de la coberta d'un conte conegut, per exemple el d'En Patufet, el professor/a pot desvetllar la comprensió de l'alumne/a preguntant-li:

"Quin conte és?", i aquest ho sabrà respondre correctament perquè en veu la **il·lustració**.

Es pot anar més enllà i preguntar, encara davant de la coberta: "On és el Patufet?", i els alumnes assenyalaran el dibuix.

Si, a més a més, en demanar: "On és escrit el nom del personatge?", l'alumne/a assenyala el títol amb el dit, això indicarà que és capaç de **diferenciar el dibuix de les lletres** i utilitzar les il·lustracions o el context per **fer hipòtesis del significat**.

Es també usual en aquesta edat que els alumnes **imitin l'acte de llegir** perquè tenen informació i saben què és llegir, com es fa, quina actitud tenen els adults, el to que fan servir. Desplacen el dit d'esquerra a dreta mentre imiten l'acte de llegir (fan una interpretació del conte)

Si agafen la lletra d'una cançó, en la qual saben on comença i on acaba, desplacen el dit i adapten la velocitat del recorregut del dit sobre el text a la velocitat amb què reciten o canten. Si preveuen que la cançó està a punt d'acabar modifiquen la velocitat per acabar al mateix temps, la part oral i l'escripta.

Aquesta imitació és un signe molt important de motivació envers la lectura. Representa també la interiorització per part de l'infant d'un acte social que ells han pogut veure fer reiteradament als adults (pares, mestres, germans, avis...) del seu entorn.

En aquesta fase, també hi ha alumnes que comencen a **preocupar-se pel que significa una paraula o frase i pregunten a l'adult: "Que diu aquí?"**. També n'hi ha que saben **reconèixer marques comercials** sempre que vagin acompanyades de **logotip** (Danone, Cola-Cao, etc.).

En aquest darrer cas, llegir significa reconèixer, encara que no es descodifica.

Al final d'aquesta etapa, davant d'una frase llarga ("La pilota és de colors") escrita sota una il·lustració que representa aquest objecte, l'aprenent repeteixi la paraula "pilota" tantes vegades com paraules té la frase. O bé que, en llegir la frase "La fruita és bona i dolça" escrita sota un dibuix que ho representa, es doni a cada paraula el significat d'una fruita del dibuix.

Els infants identifiquen també la "longitud" de les paraules amb aquells objectes que presenten la mateixa característica. Per exemple, si han d'aparellar dues paraules amb dues imatges —Un tren i una marieta—, atribuiran al primer la paraula més llarga, i a l'animaló la més curta.

Identificar el seu nom, el d'alguns companys, els dies de la setmana amb model, i algunes paraules significatives que es van presentant al llarg del curs (projecte, festes tradicionals, estacions de l'any...)

EL GUST PER LA LECTURA:

- Contes a l'aula explicats per la mestra
- Hora del conte
- Biblioteca a l'aula
- Biblioteca de l'escola

P4

Cap als 4-5 anys els alumnes comencen a reconèixer visualment alguna lletra: la primera del seu nom, la P del pàrquing, la B, de la Berta, en els dies de la setmana, en rètols coneguts, per exemple Biblioteca, etc.

En aquest moment del procés es comencen a fer **hipòtesis sobre el significat de la paraula a partir de la lletra reconeguda**, però no es fan d'una manera sistemàtica ni hi ha comprovació de les hipòtesis fetes.

Més endavant comencen a **reconèixer globalment algunes de les paraules més treballades:** els noms dels nens i les nenes de la classe i algun altre rètol conegut. Durant aquesta etapa, els infants tenen en compte el valor sonor d'algunes lletres a l'hora de llegir.

Encara que el context continua tenint força importància, i el **dibuix ja no té el pes que tenia anteriorment**. Així, per llegir, l'infant combina la informació d'algunes lletres ja conegudes amb paraules percebudes globalment.

Per exemple, davant de la paraula "pera" (en un context en què es treballa vocabulari relacionat amb la fruita), l'alumne/a pot raonar què hi diu perquè hi reconeix la "p" i la "e" (comprèn que no hi pot dir "poma" perquè el mot no té la lletra "o").

També en aquesta etapa l'infant és capaç d'establir una certa correspondència entre allò que està escrit i allò que ell mateix anticipa, a més de començar a verificar les seves hipòtesis, encara que no d'una manera sistemàtica (sovint poden observar que l'infant demana la verificació de l'adult en la lectura d'una paraula o frase: "Això diu conill?").

Reconèixer el seu nom, el d'alguns companys, els dies de la setmana amb model, i algunes paraules significatives que es van presentant al llarg del curs (projecte, festes tradicionals, estacions de l'any...)

EL GUST PER LA LECTURA:

- Contes a l'aula explicats per la mestra
- Hora del conte
- Biblioteca a l'aula
- Biblioteca de l'escola

P5

- **Al final d'aquesta etapa que pot oscil·lar entre els 5-6 anys, segons el ritme de cada infant, l'alumne/a se centra en la descodificació com a resultat de l'adquisició del domini d'establir correspondències de so i grafia; per aquest motiu, llegeix lletra per lletra o per síl·labes.** Necessita atribuir un valor sonor a cada grafia o grups de grafies i **la recerca de significat queda en segon terme.** Son actuacions característiques d'aquest moment una lectura lletrejant, la vocalització mentre es llegeix o la necessitat de tornar a llegir el text tot seguit per atribuir-li significat.
- **Al final de l'educació infantil, doncs, els alumnes han d'haver descobert la base fonètica de la llengua escrita i saben que a cada grafia o grups de grafies hi correspon un so. Ja coneixen, també, moltes altres relacions grafia-so i apliquen diferents estratègies per atribuir un valor sonor a les grafies que encara no tenen interioritzades.** Conèixer el seu nom, el d'alguns companys, els dies de la setmana amb model i sense model, i algunes paraules significatives que es van presentant al llarg del curs (projecte, festes tradicionals, estacions de l'any, dites, ...)

EL GUST PER LA LECTURA:

- Contes a l'aula explicats per la mestra
- Hora del conte
- Biblioteca a l'aula
- Biblioteca de l'escola
- Préstec de contes per casa.

Cicle Inicial

Cap als 6-7 anys arriba l'última etapa la de la combinació dels mecanismes d'anàlisi i síntesi, i les habilitats d'anticipació i de verificació, porten el lector a la interpretació global i expressiva del text. En el cicle inicial, els alumnes van interioritzant i aplicant les normes ortogràfic- fonètiques. Han de saber llegir d'un cop d'ull conjunts de mots en textos curts (aturant-se només a desxifrar aquells la significació i descodificació dels quals els siguin desconegudes o difícils) i donen significat al que llegeixen.

Mitjançant quines activitats els nens i les nenes d'Educació Infantil passen de la discriminació de sons de l'entorn a la discriminació fonètica?

- **Treball de sons:** Amb el treball de sons, l'infant pren consciència de la possibilitat de segmentar el discurs oral en diferents unitats (sí·labes, fonemes...), cosa que li facilitarà l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura, sense oblidar, però, que l'accés a la llengua escrita també el pot ajudar a millorar la seva producció fonètica. Les activitats de fonètica són molt importants i, en una situació d'immersió o amb alumnat no catalanoparlant, cal planificar-les des de bon començament a fi de compensar el dèficit lingüístic que tenen la majoria d'alumnes que arriben a l'escola, pel fet de desconèixer-ne la llengua d'aprenentatge.
- **Pràxies:** Amb les pràxies bucofonatòries es prepararen els òrgans respiratoris i de fonació dels alumnes per a la correcta articulació dels sons de la llengua. Aquestes activitats també poden servir per a la prevenció de possibles problemes de producció fonètica. Es tracta d'uns exercicis que cal introduir dins d'un context motivador i lúdic, en forma de jocs integrats en les activitats programades diàriament i mai practicats d'una manera aïllada: els contes, les llegendes, els titelles, les dramatitzacions, les cantarelles, els jocs, les cançons..., són contextos on es poden practicar els exercicis que es proposen:
 - El conte Els tres porquets, per exemple, pot servir per contextualitzar l'exercici de bufar.
 - Els músics de Bremen. per treballar onomatopeies d'animals i d'instruments musicals, etc.). Com que l'onomatopeia és la formació d'una unitat lèxica per imitació d'un so, d'un soroll o d'una veu natural és un bon recurs per produir els sons de la llengua.
- **Exercicis de control de l'aire:** Els exercicis de control de l'aire poden ser *d'inspiració* (xuclar aigua amb una canya, olorar el perfum d'una flor, menjars, herbes,

fruita...), *d'expiració* (bufar espelmes i espanta-sogres, inflar globus, fer bombolles de sabó...), *d'inspiració* i *expiració* (fer badalls, inflar i desinflar la panxa com si fos un globus...) I de control del cabal d'aire (apagar espelmes des de diferents distàncies, bufar fort i bufar flux...).

- **Exercicis per fer amb els òrgans de l'aparell de fonació:** Aquests exercicis es poden fer amb la *llengua* (treure-la de la boca i tornar-la, fer-la girar...), els *llavis* (somriure, amagar un llavi amb l'altre...), les *galtes* (xuclar-les, glopejar...), les *mandíbules* (obrir i tancar la boca...), les *dents* (aguantar sense estrènyer objectes tous o durs de gruixos diversos...), i *la gola* (empassar-se la saliva o aigua...).
- **Onomatopeies en d'altres contextos de l'aula:** en els racons de joc simbòlic (l'aigua de l'aixeta fa "xxx, xxx" quan raja, o bé les sopes fan "xup, xup" quan bullen), en els hàbits (fer fileres xino-xano, patrip patrap)..., per tal que els alumnes les vagin incorporant progressivament.
- **Les cançons i els embarbussaments** son dues bones eines per fer un treball de sons. La cançó (rutines, triatge, cantarelles...) perquè és una composició musical amb text versificat que, per la rima i el ritme, en facilita la producció, i l'embarbussament, perquè és una frase popular ja creada per jugar precisament amb la seva dificultat de pronúncia.
- **Jocs de taula:** Els jocs de taula del tipus Loto, Memory o El Quinto (prou coneguts de tothom), degudament adaptats per treballar la fonètica d'una manera específica, faciliten la relació dels infants en català (seguint unes estructures fixes al començament i no tan tancades més endavant) i, al mateix temps, els ajuden a adquirir unes pautes de comportament social. La proposta, pràctica i engrescadora, permet treballar uns continguts pertinents al treball de sons, aconseguint que els alumnes sentin, discriminin i produeixin els sons d'una manera inconscient.

- **El nom dels alumnes:** Ja des de ben petit, l'infant (mogut per l'interès l'entusiasme) reconeix el seu nom; aprèn que aquest és un senyal inequívoc de la seva identitat i que serveix per identificar les seves pertinences. Amb el treball del nom (el propi, en un principi, i altres com els dels companys/es, els dels adults que l'envolten, els dels personatges de contes, després), es potencien activitats que donen molta informació als nens i les nenes sobre la lectoescriptura perquè, tant si miren el model com si obtenen la informació d'un company/a, són actes d'escriptura i de lectura. Tot això els permet establir les primeres hipòtesis de la llengua escrita, ja que la utilització del nom en l'inici d'aquest aprenentatge ofereix un model estable de llengua i aporta eines per a la comprensió del seu funcionament i la linealitat, la direccionalitat, l'ordre no aleatori de les lletres i la utilitat del codi). L'organització de l'aula ofereix moltes ocasions per utilitzar els noms dels nens i les nenes. Planificant activitats (passar llista, identificar les pertinences...) ja des dels tres anys, els alumnes poden observar la utilitat de la llengua escrita d'una manera natural i funcional.
- **Passar llista:** per passar llista es poden utilitzar diferents suports o referents: Capsetes de diapositives. S'enganxen a la paret i es lliga la tapa a la base de la capsa amb un cordonet. A la part exterior, hi figura el nom de l'alumne/a, i a la interior, el dibuix del seu penjador. Capsetes de llumins. Són similars al suport anterior, però en aquest cas l'alumne/a ha de fer córrer la tapa per poder veure el dibuix del penjador al seu interior. Mural escola-casa. Es penja a la paret una cartolina amb una escola i una casa dibuixades (amb tantes finestres a cada una com alumnes hi ha a l'aula). Es col·loca el nom d'un alumne/a a cada finestra de l'escola i, a cadascuna de les de la casa, els noms dels que aquell dia no han assistit a classe. Capsa amb tots els noms. En una capsa hi ha els cartronets amb els noms de tots els alumnes (també hi pot haver el dibuix del seu penjador). Els cartronets dels nens i les nenes que han assistit a l'escola s'enganxen en un mural on figura la pregunta: "Qui ha vingut avui?". Per a la pràctica amb les llistes es poden aprofitar aquelles situacions en què cal deixar constància escrita dels alumnes que participen en alguna activitat: els que van a la piscina, els grups per fer tallers, els que es queden al menjador...
- **Treball d'escriptura:** Identificació de les pertinences: La identificació de les pertinences també es pot utilitzar per al treball del propi nom: Els esmorzars. Cada

alumne/a, en arribar al matí, agafa el cartronet amb el seu nom escrit i s'enganxa a la seva bossa amb una agulla d'estendre. Després, deixa la bossa a la capsa dels esmorzars. Quan és l'hora d'esmorzar, va a buscar-la o bé un encarregat les reparteix totes. Penjadors, carpetes i mobles arxivadors. Els alumnes que tenen el seu nom escrit al penjador, arxivador o carpeta, primer, es fixaran en elements extralingüístics (posició l'espai, color, forma...), però més endavant l'atenció se centrarà en les lletres (sobretot en la seva forma o dibuix). També es pot posar el símbol al costat sense substituir la grafia.

- **Modelització del mestre:** quan el mestre escriu qualsevol cosa a la pissarra o el nom de l'alumne en un full, davant els seus ulls, els està donant informació de com s'escriu: direccionalitat, traç i unitats fòniques. S'ha d'animar els nens i les nenes perquè escriguin el nom en tots els seus treballs, ja sigui copiant-lo, o escrivint-lo sense referent.

- **Evidències que ens ajuden a veure el procés d'aprenentatge.**
 - Quan identifiquen el seu nom entre uns quants, ja siguin semblants al seu o entre tots els de la classe.
 - Quan identifiquen els noms dels companys/es de taula. Anàlisi de les lletres que componen els noms. En reconèixer la primera lletra.
 - Quan fan hipòtesis sobre les altres lletres.
 - Quan completen alguna lletra que falta, amb referent o sense. Reescriptura. En confegir amb lletres el propi nom.
 - Quan escriuen amb model o sense.
 - Quan escriuen el nom dels companys/es amb model.